

FOR AT DERE SKAL TRO

PROLOG

Joh 1,1-18

For at dere SKAL TRO

Bibelgruppeopplegg over
Johannesevangeliet 1-12

VEGARD F. SOLTVEIT

Utgitt på Sambåndet forlag i samarbeid med
Den norske Israelsmisjon og ImF-UNG

Logos

De første 18 versene er nærmest som en lovsang og hyllest. Her settes Jesus inn i et evighetsperspektiv. Han var i begynnelsen, han var hos Gud og han er Gud. Alt er blitt til ved ham. Tenk litt over disse setningene, og prøv å gripe noe av det uforståelige – det evige og allmektige. Johannes presenterer livets opphav. Alt som er til, er til i og for Jesus Messias. Jesus ble ikke til ved fødselen i Betlehem, han er evig. Det som nå skjer er at Den evige blir menneske, født inn i vår verden.

Johannes bruker begrepet *Logos*, som er oversatt til *Ordet* på norsk. Logos står for Guds ord og Guds fornuft. Det er dermed umulig å skille Jesus fra Gud. Jesus er Gud. Johannes skriver at Ordet ble menneske, og tok bolig iblant oss. Jesus kunngjør og åpenbarer Guds vilje. Slik vi viser hva som er i vårt eget indre når vi snakker, slik åpenbarer Jesus Guds evige vilje. Dermed er det ingen forskjell mellom hva Jesus vil og hva Gud vil. De er fullkomment enige. At Ordet er blitt menneske er noe uforståelig, for i det ligger det at Gud selv har gjort seg til menneske. Gud har steget ned til oss, og blitt som en av oss. At Gud ble menneske kaller vi *inkarnasjonen*. At Jesus fullt ut er Gud og fullt ut menneske kaller vi Jesu *double natur*.

Refleksjons- og samtalespørsmål:

- Reflekter over hva det vil si at Gud ble menneske. Hva tenker du om inkarnasjonen?
- Er det mulig å forstå inkarnasjonen? Prøv å sett ord på det.
- Et utvalgt vitne – et utvalgt folk

Døperen var ikke Israels Messias

Johannesevangeliets *hovedmål* er å vise at Jesus fra Nasaret er Guds Sønn og Israels Messias (**Joh 20,30-31**). Derfor bruker han en del linjer innledningsvis til å klargjøre at en annen kjent jødisk mann på Jesu tid *ikke* var Messias. Det var døperen Johannes, som ikke må forveksles med evangeliets forfatter. I neste kapittel skal jeg skrive litt mer om ham, men her vil jeg bare poengtere at døperen Johannes var en jødisk mann, og dermed en del av Guds utvalgte folk (**5 Mos 7,6**). Evangelisten Johannes var også jøde, og de aller fleste Jesus kom i kontakt med da han gikk på jorden, var jøder. Jesus var selv jøde.

Bibelen lærer oss at det jødiske folk er et utvalgt folk, som er hellig for Herren Gud og til hans ære. Det er de fortsatt i dag, da Israel aldri vil opphøre å være Guds folk (**Jer 31,35-36**). Jesaja skriver at Israel er utvalgt for å være et vitne om Guds frelse, og for at de skal kjenne, tro og forstå hvem Gud virkelig er (**Jes 43,10-12**).

Om vi ser Johannes sine ord om døperen i prologen, så brukes *vitne*-begrepet også her. Døperen Johannes var et menneske, utsendt av Gud. Han var utsendt for å *vitne* om lyset, så *alle* skulle komme til tro ved ham (**Joh 1,7**). Selv var han ikke lyset, slik Israel ikke er lyset. De er vitner. Slik døperen ikke var hovedpoenget, er heller ikke Israel hovedpoenget. Det er Israels Messias – Jesus. Det er han som er midtpunktet, og som Johannes, og det folket han tilhørte, er kalt og skapt til å vitne om.

Herrens Herlighet

GT-motiv: Når Johannes døperen sier at han er en *røst som roper i ødemarken: Gjør Herrens vei rett* (**Joh 1,23**), siterer han profeten Jesaja. I samme avsnitt, som Johannes siterer, sier Jesaja «*Herrens herlighet skal åpenbare seg, alle mennesker skal sammen se det*» (**Jes 40.5**). Et løfte om at en røst skal rope, og Herrens herlighet skal åpenbare seg. Ikke kun for noen, men for alle mennesker. Dette har alltid vært Guds plan og vilje. Israels Messias er hele verdens redningsmann.

Hva betyr begrepet *Herrens herlighet*? Vi finner begrepet flere steder i GT. Profeten Esekiel fikk se *Guds herlighet*, og han beskriver det slik: «*Oppe på tronen satt det en som var lik et menneske av utseende [...] Det var dette Herrens herlighet lignet*» (**Esek 1,26-28**). Da Esekiel ser Herrens herlighet, kaster han seg til jorden. For et møte med Herrens herlighet er et møte med den allmektige Gud. De stedene vi leser om Herrens herlighet i GT, ser vi at Guds tilstedeværelse er. Se f.eks. avsnittet da Salomo var ferdig med å bygge tempelet i Jerusalem, og Herrens herlighet fylte hele huset (**2 Krøn 7,1-3**).

Med andre ord – Herrens herlighet var ikke et ukjent begrep i den jødiske verden på Jesu tid. De hadde lest GT-tekstene, og visste at Herrens herlighet var Guds tilstedeværelse. Nå skriver Johannes at «*vi så hans herlighet, en herlighet som den enbårne har fra sin Far, full av nåde og sannhet*» (**Joh 1,14**). Johannes skriver også i **Joh 12,41** at Jesaja så *Jesu herlighet og talte om ham*. Slik ser vi at Johannes forstår og forkynner at den herligheten Jesaja profeterte om, er Jesus. Han er åpenbaringen av Herrens herlighet, som alle mennesker skal se. Slik Guds herlighet fylte tempelet, slik er nå Herrens herlighet steget ned som et menneske. Dette er et sterkt **GT-motiv**, som går igjen flere steder i Johannes evangeliet.

GT-motiv: Gud selv har tatt bolig iblant oss (**Joh 1,14**). Det greske ordet som er brukt for «bolig» er *tabernaklet*, og har tydelig referanse til GT, både til Tabernaklet og Tempelet. Disse byggene var Guds bolig, og selve beviset på at Gud bodde midt iblant sitt folk. Nå er Gud steget ned som menneske, og har tatt bolig iblant oss. Gud er blitt som en av oss.

Den mannen som Johannes fikk æren av å kjenne var ikke bare et menneske – det var Gud selv som *tabernaklet* seg iblant oss. Han har vist oss hvem Gud er – og uten å kjenne mannen fra Nasaret kan ikke et menneske kjenne og vite hvem Gud er. Hverken jøde eller hedning.¹

Han som kom til sitt eget

Slik døperen var et bestemt redskap til å vitne om Jesus, er også hele Israel (det jødiske folk) utvalgt til å være et vitne for Herren. I dag kjenner svært få jøder til evangeliet, selv om de første menneskene som kjente og trodde på Jesus var jøder. Hvordan kan de da være et vitne, når de hverken har sett eller hørt det budskap de er kalt til å vitne om? Det er en stor sorg i NT at de fleste jøder ikke tror på Jesus. Johannes viser oss litt av denne sorgen i **Joh 1,11**.

Paulus sier at noen må forkynne (**Rom 10,14-17**), og nå er det vår oppgave og kall som kirke å gå med budskapet om Jesus til de vi engang fikk det fra, slik det er vår oppgave å gå med evangeliet til alle mennesker. Også til våre naboer, som indremisjonærer der vi er.

Nåde over nåde

Israels utvelgelse er av nåde, og ingen annen grunn. Det er av den nådige Gud at vi alle har fått nåde. Johannes skriver at *av hans fylde har vi alle fått, nåde over nåde (vers 16)*. Både hedninger og jøder. Ordet kom til alle mennesker, og *alle som tok imot ham ga han retten til å bli Guds barn, de som tror på hans navn (vers 12)*. Det er nåde hele veien. Denne nåden som gir oss retten til å bli Guds barn – som er det største som kan skje et menneske – kostet Gud alt. Han måtte dø. Det er denne nåden Johannes vil at vi skal se, tro og leve for og i.

Vi som tror har fått nåde til å være vitner om Jesus for hele verden. Ikke fordi vi har fortjent det eller fordi vi er så flinke. Nei, ene og alene fordi vi har fått nåde av Gud til å være sendebud (**2.Kor.5,20**).

Samtalespørsmål:

- Hvilke tanker har du om å være «barn»?
- Hva betyr nåde og hvordan kommer den til uttrykk i ditt liv?
- Alle vi møter er ønsket av Gud, og han vil at de skal se og lære Jesus å kjenne – hva gjør det med dine prioriteringer og måten du ser på andre mennesker?

¹ Hedning har nok fått en litt negativ betydning i vårt språk, men i bibelen betyr det egentlig alle som ikke er jøder.